

POZIV KNJIŽNICAM PROTI KUPOVANJU KNJIG Z UI ILUSTRACIJAMI

Sindikat kulture in narave Slovenije Glosa in sindikat za ustvarjalnost in kulturo Zasuk pozivata vse knjižnice v Sloveniji, da prenehajo kupovati knjige, še posebej slikanice, ki so ilustrirane z umetno inteligenco.

Dobrih razlogov za to je veliko:

- **Javni zavodi naj podpirajo človeško ustvarjalnost.** Gre za javne zavode, ki razpolagajo z javnim denarjem, zato je prav, da ta denar podpira resnično ustvarjalnost in prave ilustratorje. To so sredstva, ki prihajajo tudi od staršev. Ti si želijo, da njihovi otroci odraščajo ob slikanicah ilustratorjev s srcem in dušo, tako kot so odraščali njihovi starši ter stari starši.
- **Slabša kakovost in kršenje avtorskih pravic.** Slikanice, ustvarjene z umetno inteligenco, so večinoma vsebinsko slabe. Ilustracije niso le neakovostne, ampak (vsaj zaenkrat) tudi zelo nedosledne in netočne – ne sledijo vsebini, liki imajo tri ali šest prstov na roki ipd. Ker so le produkt tega, kar umetna inteligenca najde na internetu, nenehno kradejo stvaritve pravih ilustratorjev. Poleg tega so na trgu cenovno izenačene s slikanicami, ki so jih ustvarili pravi ilustratorji in so jih založbe za njihovo delo tudi pošteno plačale.
- **Varovanje bogate slovenske kulturne dediščine.** Slovenija je bila vedno ponosna na svoje legendarne ilustratorke, kot so Marlenka Stupica, Ančka Gošnik Godec, Jelka Reichman in Marjanca Jemec Božič, na legende stripa in karikature, kot sta Miki Muster in Hinko Smrekar, ter na mojstre humorja, kot sta Marjan Manček in Zvonko Čoh. Imamo mednarodno uveljavljene ilustratorke, kot so Lila Prap, Alenka Sottler, Marija Lucija Stupica, Polona Lovšin in Kristina Krhin, ter močne glasove mlajše generacije, kot sta Maja Kastelic in Hana Stupica. Kdo od generacije X in starejših generacij si sploh lahko predstavlja otroštvo brez ilustracij Jelke Reichman? Ali smo dediščino teh umetnikov res pripravljene tako poceni izdati zgolj zato, ker se je pojavila prva cenejša rešitev (ki pa nam jo založbe vseeno drago zaračunajo)? Ravno knjižnice so branik te ustvarjalnosti, saj vsem otrokom nudijo enako možnost brezplačnega dostopa do tovrstnega bogastva.
- **Zgled za otroke in podpora delu.** Ilustratorji so samostojni kulturni ustvarjalci, ki imajo talent in ustvarjajo iz srca, a hkrati delajo zato, da lahko preživijo. Bomo podpirali trdo delo in ustvarjalnost ali raje lenobo in poceni, hitre bližnjice? Kakšen zgled sploh dajemo otrokom, ki jih sicer prepričujemo, naj manj uporabljajo telefone in v šoli ne iščejo bližnjic z umetno inteligenco?

Če avtorji želijo ustvarjati takšne slikanice, jih lahko. Če jih ljudje želijo kupovati, jih prav tako lahko. Ni pa nobenega razloga ali opravičila, da jih z javnim denarjem kupujejo knjižnice.

Zato apeliramo na vse knjižnice, direktorje knjižnic in vse bibliotekarje, ki so zadolženi za nabavo gradiva: zavrnite knjige in še posebej slikanice, ki jih ni ilustriral pravi (človeški) ilustrator. Zavrnite tovrstno rabo umetne inteligence ter podprite ustvarjalnost in ustvarjalce!

Janez Dolinšek, Glosa

Miha Blažič, Zasuk